

Co možná nevíte...

o nahrazení centrálního zásobování jinými zdroji tepla

Jste napojeni na systém centrálního zásobování a prodejci alternativních zdrojů tepla vám nabízejí jiné řešení? Pak právě pro vás jsme připravili souhrn informací, které vám mohou pomoci srovnat obě možnosti.

Systémy zásobování teplem (SZT) je možností, jak efektivně zásobovat teplem velké aglomerace a okresní města s bytovými domy. Je jedním z neekologičtějších a zároveň i nejhospodárnějších způsobů vytápění, který má dlouhou historii nejen u nás v České republice, ale i ve vyspělých západních zemích, jako je Rakousko, Německo, Dánsko či Finsko.

Centrální zásobování teplem, někdy také označované jako dálkové vytápění nebo síť dálkového tepla. Je to systém dodávek tepla pro vytápění a ohřev teplé vody, kdy je teplo vyráběno centrálně ve vzdáleném zdroji a následně rozváděno teplotními sítěmi odběratelům do městských čtvrtí, sídlišť a následně do bytových domů.

Proč se začaly objevovat snahy o decentralizaci, tedy odpojení od centrálního zásobování teplem?

Souvisí to s fenoménem nezávislosti vlastního rozhodování a očekáváním, že si majitelé domů dokážou teplo vyrábět levněji než od stávajícího dodavatele. Není to ale vůbec tak jednoduché, jak se na první pohled zdá.

Decentralizačních vln bylo v minulosti hned několik a všechny nakonec ustaly. Proč? Ukázalo se, že odpojit se zase až tak výhodné není. První decentralizační vlnu na přelomu tisíciletí zastavil tehdejší růst cen ropy a na ní navázaný růst ceny zemního plynu. Druhá vlna kolem roku 2004 skončila v momentě „narovnání“ ceny zemního plynu pro obyvatelstvo, před zahájením liberalizace trhu s touto komoditou v ČR.

Třetí decentralizační vlnu v roce 2007 zastavil prudký nárůst cen všech komodit, kdy vzaly za své sliby, že liberalizace trhů přinese dlouhodobý pokles cen všech energetických médií. Poslední decentralizační vlna zasáhla ČR na přelomu let 2015/2016 v souvislosti s propadem cen energetických komodit a také nástupem dodavatelů tepelných čerpadel a trvá s různou intenzitou doposud.

Nabízejí vám prodejci přechod na alternativní zdroje vytápění?

Nejedná se o řešení na jeden či dva roky. Před případným rozhodnutím investovat do nového způsobu vytápění je proto dobré pečlivě posoudit všechny ekonomické i technické aspekty. Je třeba si ověřit, zda tento krok bude skutečně výhodný, a zkušenosti ukazují, že se nevyplácí spoléhat jen na výpočty prodejců alternativních tepelných zdrojů, jako jsou domovní plynové kotelny nebo tepelná čerpadla.

Na co si dát pozor aneb Jaké tak- tiky prodejci alternativních zdrojů vytápění používají?

- Prodejci mnohdy účelově podhodnocují investice, zamlčují další vstupní náklady a zkrslují provozní náklady na vytápění tak, aby za každou cenu dosáhli významně nižší ceny tepla oproti stávajícímu zdroji.

- Do nákladů na výrobu tepla prodejci mnohdy zahrnují pouze část toho, co odběratelé za zajištění dodávky tepla a teplé vody skutečně zaplatí, a zamlčují další složky ceny, jako je promítnutí odpisů z investice, promítnutí nákladů na odpojení ze strany dodavatele atp.

- Prodejci mnohdy záměrně bagatelizují problematiku reálného provozu a s ním spojených povinností i nákladů (revizí, obsluh, údržby, legislativu).

- Prodejci mnohdy nadhodnocují účinnost nového zdroje a při kalkulaci návratnosti prodejci mnohdy nevycházejí z reálných spotřeb tepla.

- Prodejci mnohdy neuvádějí pravdivé informace o dodávce, spotřebě a cenách tepla z teplot.

V případě výstavby nového stacionárního zdroje - domovní plynové kotelny - je jedinou přípustnou možností prokázání ekonomické nepřijatelnosti využití tepla ze SZT energetický posudek dle zákona č. 406/2000 Sb., a to i v případě zdroje s výkonem nižším než 200 kW.

Při jaké ceně tepla má smysl o změně uvažovat?

Vývoj posledních let ukázal, že jak domovní plynové kotelny, tak tepelná čerpadla jsou pro centrální zásobování přímými konkurenty. To zna-

mená, že cena tepla z centrálního zásobování musí být stanovena tak, aby byla konkureschopná. V této souvislosti mluvíme o tzv. substituční ceně - konečné ceně tepla, při které se nevyplatí odpojení od centrálního zásobování a přechod na zdroj konkurenční.

Nachází-li se cena tepla z centrálního zdroje na úrovni stejné nebo nižší než u alternativního zdroje, neexistují ekonomické důvody k odpojení od centrální soustavy. I pokud se cena tepla z centrálního zdroje nachází jen mírně nad cenami z nových substitučních kotele, není stále ještě ekonomicky výhodné se od centrálního zásobování odpojit.

U vlastních zdrojů ztrácíte komfort a přebíráte zodpovědnost!!!

Případná substituce centrálního zásobování jiným alternativním zdrojem je vždy doprovázena nemalou investicí a ztrátou současného komfortu. Centrální zásobování je totiž komplexní službou, která v sobě zahrnuje nepřetržitý monitoring provozu a kvality dodávky tepla a teplé užitkové vody prostřednictvím centrálního dispečinku, bezprostřední zásahy v případě poruchy nebo závady prostřednictvím pohotovostní služby, odborné zajištění veškerých servisů, oprav a revizí instalovaného zařízení, optimalizovaný provoz a údržbu zařízení, realizaci úsporných opatření na provozovaných zařízeních, jistotu celoroční a bezpečné dodávky tepla a teplé užitkové vody a také minimalizaci ekolo-

gických dopadů na životní prostředí. Všechny tyto služby jsou zahrnuté v konečné ceně za dodávku tepla z centrálního systému. I toto by mělo být dobře zváženo, neboť všechny zmiňované činnosti přecházejí na bedra odběratelů.

Výhodou decentralizace je vlastní nezávislost, nevýhodou pak zodpovědnost. Velmi často se při instalaci alternativních zdrojů zapomíná na to, že nový provozovatel (představenstvo bytového družstva nebo předseda SVJ) ponese plnou právní zodpovědnost za provoz nízkotlaké kotelny, tedy před uvedením do provozu, při vlastním provozu a zajištění vydání místního provozního předpisu.

Připomeňme si některé zákonné povinnosti spojené s provozem alternativních zdrojů. Musí se postarat například o revize, zkoušky a odborné prohlídky:

- Zejména Místní provozní řád
- Provozní deník
- Revize elektro - kotelny
- Revize det. úniku plynu
- Kontrola a revize tlakových nádob
- Kontrola a zkouška hasicích přístrojů
- Odborné prohlídky
- Občasná odborná obsluha a její odborná kvalifikace
- Kontrola kotlů
- Výchozí revizi plynových zařízení
- Výchozí revizi elektrického zařízení a hromosvodů
- Čistění a kontrola spalovacích cest a komínů
- Stabilní hasicí zařízení

Malí znečišťovatelé neplatí, ale...

Pravda je, že podle české legislativy „pouze velký znečišťovatel platí“, což znevýhodňuje centrální zdroje. Osвобоzení malých decentrálních zdrojů od všech poplatků ale neznamená, že jsou ekologičtější, čistší a ekonomičtější. V řadě případů je tomu právě naopak.

Pokud by došlo k masivnímu odpojení od centrálního zásobování, rozhodně by to nevedlo k čistšímu životnímu prostředí. Při přechodu na domovní plynové kotelny by došlo k nárůstu koncentrace NOx na sídlišťích. Na to již existují zcela průkazné studie. V některých případech byl v minulosti navíc důsledkem rozpadu centrálního zásobování přechod části zákazníků na spalování tuhých odpadů v lokálních topeništích, bez jakékoli kontroly znečišťování okolí. V neposlední řadě je značně diskutabilní i ekonomický přínos rozhodnutí o odpojení a přechodu na lokální decentrální zdroj.

Rozpad soustav centrálního zásobování?

Je nutné si také uvědomit, co se stane, pokud by došlo k masivnímu odlivu zákazníků ze systému centrálního zásobování teplem. Ne u všech je totiž odpojení možné. Vznikla by tak velká skupina zákazníků, kteří by museli zůstat připojeni na zbytkovou centrální soustavu s mnohem vyšší cenou než před započítáním odpojení. Tím by se roztočila tzv. cenová spirála. Změny portfolia koncových zákazníků centrální soustavy navíc ovlivňují nejen zvyšování ceny tepla, ale také funkčnost celé soustavy, tzn. vliv na komfort a spolehlivost dodávek pro všechny zákazníky.

Konečný rozpad soustavy centrální soustavy by pak znamenal nutnost vybudování vlastních zdrojů tepla pro všechny odběratele tepla, tedy i ty, kteří se odpojit nechtěli, a také nutnost investice do nových zařízení bez ohledu na podmínky a vlastní finanční možnosti odběratelů.

Odpojení domu je totiž poměrně jednoduché, ale zpětné vybudování centrálního systému velmi obtížné a nákladné.

V minulosti je známo několik případů, kdy cena tepla pro zbývajících (tzv. zajatých) zákazníků na soustavě, kteří zaplatili odpojení ostatních, stoupla až na trojnásobek původní ceny!!

Před rozhodnutím je dobré se poradit!!

Pokud výhledově zvažujete alternativní zdroje vytápění, je vždy dobré provést detailní technicko-ekonomickou analýzu zohledňující všechny parametry daného objektu a navrhovaného alternativního zařízení. K tomuto účelu dodavatel centrálního zásobování teplem často nabízí možnost konzultace.

Zdroj: Invicta BOHEMICA, s. r. o. - poradenská, informační a konzultantská společnost v oblasti energetiky a financí. (PI-087-14D)